

Tammsaare park sai uued pingid

► Tammsaare park sai Tallinna päevaks, 15. maiks 94 uut ja vastupidavat pinki. Parki rajades sinna toodud valged pingid ei pidanud ilmale vastu, kulusid ja lagunemisi kiiresti. «Uute pinkide hooldamine on varasemaga võrreldes lihtsam,» ütles abilinnapea Kalle Klandorf. Uutele pinkidele kulub linnal 144 648 eurot, mille sees on ka pinkide sügisene hooldus koos õlitamisega. Pingid sündisid koostöös pargi arhitektide ning pingitootja Extery OÜ-ga.

Päikese pst ja Kaasiku t käib remont

► Päikese pst-l käib remondilõigul Suvila-Sõnajala t ja Kaasiku tänaval Kadaka pst-Päikese pst. Uuendatakse asfalt, korrastatakse kaevud, teepeenrad ja juurdepääsud erakruntidele. Altos Teed OÜ remondib tänavad 245 000 euro eest juuliks. Kella 8-17 võib olla raske või võimatu pääseda kruntidele ligi. Väljas on ajutised märgid, autosid ei tohi jätta tänavatele ja mururibale. Ehitus võib tuua kaasa müra, vibratsiooni ja tolmu.

Jan Kausi audio-raamat veebis

► Esimest korda on keskraamatukogu lugejatel võimalik kuulata Eesti autori digitaalset audioraamatut – linnateatri näitlejad lugesid Tallinna päeva puhul sisse Jan Kausi teose «Tallinna kaart». Lugusid Tallinnast loevad Hele Kõrve, Indrek Ojari, Ursula Ratasepp, Sandra Uusberg, Tõnn Lamp, Elisabet Reinsalu ja Jan Kaus. Teose helirežissöör ja helilooja on Janek Murd. Raamat on 15. juunini tasuta kuulamiseks ja allalaadimiseks keskraamatukogu veebilehel. Videot, kus Jan Kaus loeb raamatut ette, võib vaadata: <https://www.dropbox.com/s/rpz2j6yqkzhmop3/Jan.mp4?dl=0> Edaspidi saavad lugejad audioraamatut laenata OverDrive'i e-raamatukogust. 2014. a tavaraamatuna ilmunud «Tallinna kaart» pälvis kultuurkapitali proosaauhinna.

KÜBERPÄTTIDE PANTVA targalt koostatud ja inime

• Eestis on antud välja juba tuhatkond litsentsi küberrahaga tegelemiseks. Mis peitub selle buumi taga?

► Noor, kaunis ja kuulus naine on aferistide käes pantvangis – ja teha ei saa justkui midagi. See kõlab nagu keskpärase filmi kliše, aga on paraku tõsi. Ta on enda tahte vastaselt segatud rahvusvahelisse bitcoinide müügiskeemi – samas kui Eestit ähvardab ka laiemas plaanis muutumine kahtlaste krüptotehingute maaks.

Virko Lepassalu
virko.lepassalu@tallinnlv.ee

«Ma pole leidnud vahendit, kuidas sellise võltsreklaamiga võidelda,» ütleb Tallinna volikogu liige, tuntud motosportlane Anastassia Kovalenko, keda rahvusvaheline bitcoinidega äritsev kompanii ilma hääbenemata ja luba küsimata reklaamnäona kasutab. «Inimesed ei tohiks sinna õnge minna ega investeerida. See petuskeem on väga targalt koostatud ja inimesed tõesti usuvad.»

Praeguse seisuga ringleb maailmas umbes 200 miljardi dollari väärtuses krüptoraha. Sellest tuntuim on bitcoin. Nendega kauplemisega tegeleb maailmas lugematu arv ettevõtteid ja veebikeskkondi. Ka Eestis on võimalik täiesti legaalset virtuaalraha soetada või üritada teenida, et mitte öelda spekuloida näiteks selle kursi kõikumise pealt.

Skeemi, millesse on enda tahte vastaselt segatud Anastassia Kovalenko, aga iseloomustab asjaolu, et lihtsameelseid püütakse panna uskuma, nagu oleks üsna väikesi summasid bitcoinideks vahetades võimalik algsuunat väga kergesti suuremaks kasvatada.

Ravim globaalse vaesuse vastu?

«Kasutajad teevad lihtsalt deposiidi, tavaliselt 250 eurot või rohkem, ning lasevad siis süsteemil oma tööd teha,» veendatakse Facebookis tänase päevani levivas reklaamis. «Kasutades andmete ja automaatse õppimise kombinatsiooni, on see süsteem võimeline ostma ja müüma bitcoine ja muud krüptoraha täpselt õigel hetkel, suurendades seeläbi kasutajate tulusid.»

Veel teatakse Facebooki reklaamis, mis kujundatud ajalehe Harju Elu uudisena, et Anastassia Kovalenko näidanud ühe telesaate eetris, kui hästi too rahapuu kasvavat. Anas-

tassia Kovalenko olevat telesaate «Õhtu» otse-eetris saatejuht Piret Laost juhendanud, kuidas 250-eurost deposiiti avada.

«Piret Laos oli hämmastunud, kui nägi oma esimesi bitcoini tulusid, olles just äsja neid esimest korda soetanud,» kuulutatakse reklaamis. «Peale esimese 250-eurose deposiidi tegemist hakkas investeerimisplatvorm tema eest tööle ning ostis kõige madalama hinnaga ning müüs võimalikult kõrgelt. Peale kolme minutit oli tema algse raha kogum 483.18 eurot, millest tulu oli 233.18.»

Skeem, millesse on segatud Anastassia Kovalenko, kannab nime Bitcoin Champions. Selle haarmed ulatuvad üle ilma. Tänaaks on krüptorahadega seotud petuskeemid ja rahapesu maailmas seoses virtuaalvääringute võidukäiguga üleüldse laialt levinud. Kovalenko sai enda segamisest asjasse teada mitu kuud tagasi, kui hämmastunud sõbrad-tuttavad talle FB reklaamide peale helistama hakkasid. Leidus neid, kes uskusid, et kõik on tõsi.

«Inimestele luuakse illusioon, nagu olekski summa kasvanud, siis aga raha kaob.»

Krüptoraha on kujunenud välja viimase kümnendi jooksul – põhjuseks asjaolu, et inimeste usaldus traditsioonilise raha vastu on vähenenud. Kindlasti on paljud kohanud väljendit «krüptoraha kaevandamine». Lühidalt öeldes on kaevandamine ehk süsteemi näiteks müügi kaudu lisandunud raha või boonuste leidmine – matemaatiliste võrrandite lahendamise abil. Selleks on aga vaja märkimisväärset arvutivõimsust. Lihtsalt selgitades tuleb kaevandamisel krüptoraha saamiseks võimsa arvuti abil lahendada hulki valemeid. Mõistagi kaasneb jõulise arvutitööga märkimisväärne elektrikulu.

2017. a tuli ilmsiks, et näiteks Pärnu haigla tagaruumides töötasid sellised kaevandusarvutid salaja paar aastat, kulutades elektriarvele kogu osakonna inimeste aastapalga. Nüüd püütakse sotsiaalvõrgustikus leviva reklaamiga, millesse segatud Anastassia Kovalenko, tõestada, et teil pole teie korterit soojaks kütva võimsusega arvutiparki tarvis. Andke meile raha, me vahetame selle bitcoini- nideks ja meie robotiseeritud süsteem kasvatab summat ise teie jaoks üha suuremaks.

Nõnda nagu võib lugeda eri veebipettustele pühendatud võrgulehekülgedelt, on Bitcoin Championsi näol tegemist 1990ndate petuskeemide kaasaegse modifikatsiooniga. Kui toona käisid lipsustatud kelmid isiklikult pankades investeerimisvõimalusi tutvustamas, siis nüüd teeb sama töö ära sotsiaalvõrgustik. Ühine on, et nüüdki luuakse investorile alguses illusioon, nagu olekski raha kasvanud, ja näidatakse bitcoini kontol sissetulekut. Siis see aga kaob.

Märkimisväärne, et samal ajal kui Facebookis käib jõuline heitlus valeuudistega, ja teatud perioodideks blokeeritakse FB reegleid rikkunud inimeste kontosid, ei ole valereklaamidega seal sõdida justnagu võimalik.

Heitlus valereklaamiga

«Testi, ma ise ei tegele ei bitcoini ega üldse krüptovaluutaga,» väidab Anastassia Kovalenko. «Need reklaamid on kestnud juba kaks kuud, kui mitte rohkem. Ma iga kord püüan raporteerida (moderaatoritele), et need postitused on pettus, ning olen palunud teistel inimestel seda samuti teha. Vahel FB vtab need postitused maha, kuid siis ilmuvad need uuesti mingis teises formaadis. Viimased, mis ringlevad, on minust tehtud videod. Ma ei tea, miks on valitud just minu nimi. Küllap inimesed klikivad lihtsalt, ja petturid jätkavad postituste promomist. FB ei kipu neid postitusi maha v tma just seet ttu, et kelmid panevad suhtelised suure raha nende postituste sponsoreerimise alla. Üldiselt FB soovib raha kätte saada, ja alles palju hiljem reklaam maha v tta.»

Üks videoklipp kannab pealkirja «Anastassia Kovalenko: ma ei saa tõde enam varjata». Selle peale ei tea, kas nutta või naerda: jäetakse mulje, justnagu kannaks ta oma õlul rikastumise saladust, ja suutmata seda varjata, avaldab «tõe» bitcoini kaudu rikastumise võimalustest rahvale.

SARMIKAS OHVER: Enda tahte tundud kui ga ning süvitsi uurinud rahapesu ja valgekraealise kuritegevuse

Abi ei saanud Anastassia Kovalenko politseistki.

«Ma pöördusin nende poole suhteliselt alguses, kui inimesed hakkasid omakorda minule küsimusi esitama,» räägib ta. «Umbes kuu aega tagasi tuli politseilt vastus, et menetlust ei alustata. P hjusteks toodi, et peab olema reaalne tend, et inimesed on kaotanud raha. Pelgalt selle pinnal, et keegi kasutab mu nime, menetlust alustada ei saa.»

«Õeldakse, et selliseid linke on ka väga keeruline «trackida» (jälitada), et jüda reaalse adressaadini,» lisab Kovalenko. «Ma pole leidnud vahendit, kuidas sellise võltsreklaamiga võidelda.»

Põhja prefektuuri menetleja teatas Kovalenkole täpselt öeldes, et «teie avaldusele lisatud internetileheküljel olemasoleva info põhjal ei saa järelda, et sellise tegevuse eesmärk oli luua teise isikuna esinemise teel teist teadvalt eba ige ettekujutus, millega tekitatakse kahju teie igustele v i huvidele.»

Mida on selle lausega öelda tahetud, võib ainult oletada. Ilmselt on soovitud väita, et tegemist pole identiteedi vargusega ehk karistusvastustiku § 1572 kirjeldatud süüiteoga «Teise isiku identiteedi ebasea-

duslik kasutamine». Ja seegi Anastassia Kovalenko sarmis isik rakendatud aferistide nistusse justnagu kuidagi kumata või näpuvea tulemusena. Näpuvea või juhusliku kasutamise välistab aga lihtne asjaolu. Tänu Eestile maailmas innovatiivse väigi kuvandile tunnevad bitcoidega kauplejad meie vastu aastaid erilist huvi. Sealhulgas meie avaliku elu tegelaste kuulsuste ärakasutamise va-

Eesti kuvand kelme teenistusse

Bitcoin kaubanduse tudam pool kasutab alatihtu iliku elu tegelasi enda reklaamides asjaosalistelt luba küsida. Anastassia Kovalenkoga mal ajal ringelnud reklaamdes on kasutatud meie eelpresidenti Toomas Hendrik vest, kes olevat justnagu andnud sooje investeerimissuusi. Portaali Digigeenius ametel on tehtud ka näiteks maa erakonda kuuluvale Sesterile Instagramis 2017. bakonto. Selle alt on peaa kuni viimase ajani reklaam krüptovaluutadesse ning rexi platvormil investeerim Kindlasti sellega loetelu se laadi ohvritest ei piirdu.